

## The Single Rulebook – ny finansiell lovgivning for det indre marked

The Single Rulebook er et sett med forbedrede og nye regler for finanssektoren i hele det indre marked, og dermed også for hele EØS-området. De nye forordningene og direktivene skal bidra til en mer harmonisert finanssektor i Europa. Noen av de viktigste direktivene og rettsaktene gjelder:

### Egenkapitalkrav (Forordning og direktiv: CRR/CRD IV-package)

CRD IV-pakken innlemmer globale standarder for bankkapital i EUs lovgivning. Pakken inneholder kapitalkrav til banker og kredittinstitusjoner, likviditetskrav, regler om leverage ratios, avlønnings- og bonusordninger, krav til innsyn og rapportering m.m. i banksektoren. CRD IV-pakken ble gjort gjeldene i EU 1. januar 2014. Ny norsk, nasjonal lovgivning innebærer at kapital- og bufferkravene i CRD IV trådte i kraft i Norge fra 1. juli 2013.

### Bankgjenopprettings- og avviklingsdirektivet (BRRD) innebærer at:

- banker må forberede seg på kriser ved å lage avviklingsplaner.
- nasjonale myndigheter kan intervensere i banker med ubalanser.
- banker håndteres på samme måte i alle medlemsland når avvikling ikke er til å unngå.
- myndigheter samarbeider på tvers av landegrenser ved håndtering av banker med internasjonal virksomhet.
- banker må bidra til avviklingsfinansiering gjennom et system for gjenoppretting og trygg avvikling av banker. Gjenoppretting og avviklingssystemet bygger på et hierarkisk regime for bail-in som blir operativt fra 1. januar 2016. Direktivet ble formelt vedtatt av ECOFIN 6.mai. Direktivet blir operativt i EU 1. januar 2015.

### Bankinnskuddsgaranti DGS

Bankkunders innskudd opp til 100 000 euro (per innskyter per bank) sikres mot tap dersom en bank går konkurs. Forhåndsfinansiering skal bygges opp av banker over en tiårsperiode og utgjøre 0.8 % av alle dekkede innskudd. Norge får en overgangsordning og opprettholder dagens nivå på dekning av innskudd inntil to millioner kroner fram til 2018. DGSD forventes formelt og endelig vedtatt innen sommeren.

**Innlemmelse i EØS:** Mye av det nye regelverket for finansielle tjenester referer til myndighet som er tillagt de tre mikrotilsynene som EU opprettet i 2011. Før den nye lovgivningen kan innlemmes i EØS-avtalen må en avklare hvordan nasjonale myndigheter, tilsyn og markedsaktører i Norge, Island og Liechtenstein må forholde seg til disse tre mikrotilsynene.

Nasjonale tilsynsmyndigheter håndhever reglene i the Single Rulebook. For eurosoneens 18 medlemsland opprettes ytterligere **to myndigheter** for å håndheve lovgivningen i The Single Rulebook. **Disse to utgjør den framtidige bankunionen for eurosoneen** og de øvrige EU-medlemsland som ønsker å slutte seg til:

Forebyggende

## Tilsynsmyndighet

SSM

(Single Supervisory Mechanism)

Den europeiske sentralbanken (ECB) får det overordnede ansvar for **overvåking av banksektoren**. Den nyopprettede tilsynsmyndigheten SSM skal holde **tilsyn med banksektoren**, men holdes helt atskilt fra sentralbankens pengepolitiske oppgaver.

SSM har hovedansvar for å overvåke direkte eurosoneens 130 største banker. I tett samarbeid med nasjonale tilsynsmyndigheter (og European Banking Authority) skal SSM også føre tilsyn med de resterende 6000 bankene i Eurosoneen. SSM blir fullt operativt fra November 2014.

Tidlig Inngrep før kriser inntreffer og krisehåndtering

## Krisehåndteringsmekanisme

SRM

(Single Resolution Mechanism)

SRM skal håndheve **bankgjenopprettings- og avviklingsdirektivet** og sørge for at banker i krise størst mulig grad skal kunne reddes uten at offentlige midler må tas i bruk. SRM skal dermed tilse effektiv rekapitalisering og eventuelt avvikling av banker som vurderes for å være i faresonen for å gå konkurs. Krisehåndteringsstyret i SRM (SRB) beslutter når en bank trenger «bail-in». «Bail-in», i motsetning til bail-out, innebærer at banker i Eurosoneen skal være i stand til å rekapitalisere seg selv ved kriser.

Et nyopprettet fond for banker i Eurosoneen – the **Single Resolution Fund (SRF)** – skal akkumuleres med bidrag fra sektoren over åtte år.

# Oversikt over bankunionen og relevant regulering – kort fortalt

Finanskrisen avslørte behovet for å sikre en mer stabil finansiell sektor. Kommisjonen har foreslått nye forordninger og direktiv for å regulere, føre tilsyn og håndtere finanssektoren i Europa. Det overordnede målet er å unngå at offentlige midler må brukes for å redde banker i krise.

**The Single Rulebook** er samlebetegnelsen for direktivene og reguleringene av finanssektoren i EU. The Single Rulebook harmoniserer regler for sunn bankvirksomhet, tilsyn, gjenoppretting og avvikling av banker i hele det indre marked. Selve **Bankunionen** er **Eurosonens (EU18)** tiltak for å samkjøre håndhevelsen av disse nye reglene, gjennom oppretting av **et felles tilsyn og en felles kriseløsningsmekanisme (SSM og SRM)**. Andre medlemsland kan også slutte seg til unionen frivillig. En noe forenklet framstilling av finansreguleringen kan forklare elementene etter deres hensikt, i tre deler:

## 1) Kriseforebyggende

Bedre tilsyn av banker skal sørge for at bankene følger den nye lovgivningen i The Single Rulebook. En nyopprettet tilsynsmyndighet, **Single Supervisory Mechanism (SSM)**, hvor ansvaret er lagt til den **Europeiske sentralbanken (ESB)**, skal overvåke banksektoren. Tilsynsoppgaven skal utøves helt atskilt fra bankens pengepolitiske oppgaver. ESB skal hovedsakelig overvåke eurosonens 130 viktigste banker. Andre banker skal kontrolleres av nasjonale tilsynsmyndigheter, men i tett samarbeid med ESB og følge de samme reglene gitt i The Single Rulebook. Alle saker skal i siste instans kunne avgjøres av ESB. **Egenkapitalkravdirektivet og -forordningen (CRD IV package)** skal gjøre bankene mer robuste for å forhindre oppbygging av ubalanser. Egenkapitalkravene har vært operativt i EU siden 1. januar 2014.

## 2) Tidlig inngrep

Bankgjenopprettings- og avviklingsdirektivet **BRRD (Bank Recovery and Resolution Direktive)** harmoniserer retningslinjer og prosedyrer for håndtering av banker i faresonen for å gå konkurs. BRRD består av 4 hovedelementer:

**1)** Banker må lage gjenopprettings- og avviklingsplaner for å håndtere eventuelle situasjoner hvor banken er i finansiell ubalanse. **2)** Tilsynsmyndigheter får rett til å gripe inn før finansielle ubalanser blir for store, ved for eksempel å avskjedige ledelsen i en bank, utnevne ny midlertidig administrativ leder, holde tilbake utbytte med mer. **3)** Ved bankkriser får myndigheter verktøy til å sikre at kritiske funksjoner opprettholdes uten at staten må bidra med midler for å redde banken (bail-in). **4)** Samarbeid og koordinering mellom ulike nasjoners tilsynsmyndigheter styrkes slik at banker som opererer på tvers av landegrensler kan avvikles effektivt.

BRRD gjelder for hele det indre marked og trer i kraft fra 1.januar 2015. I Eurosonen skal BRRD håndheves av en ny myndighet, krisehåndteringsmekanismen **Single Resolution Mechanism (SRM)**. Rådet godtok siste versjon av BRRD 6.mai. Før formell vedtakelse av SRM gjenstår det at Europaparlamentet godkjenner den lovgivende teksten i plenum 1. juli 2014. Forordningen trer i kraft ved påfølgende publisering i The Official Journal.

Det utøvende organet i SRM er **Single Resolution Board (krisehåndteringsstyret)** som består av medlemmer fra Kommisjonen, Rådet, Den Europeiske Sentralbanken og nasjonale myndigheter for banktilsyn. Krisehåndteringsstyret beslutter når og hvordan en bank trenger assistanse. Bail-in-systemet i BRRD forventes operativt fra 2016, men samarbeidet mellom krisehåndteringsstyret og nasjonale tilsynsmyndigheter trer i kraft 1. januar 2015.

## 3) Krisehåndtering

Hvis en banks finansielle situasjon vurderes å være i krise og faren for konkurs er overhengende, sørger bankgjenopprettings- og avviklingsdirektivet for at aksjeeiere og kreditorer må betale deres del av kostnadene gjennom et hierarkisk bail-in-regime. Først søker man å tilføre kapital i finansmarkedene og aksjeeiere og kreditorer må være forberedt på å ta tap. Deretter kan man benytte midler fra sektorens eget fond, **Single Resolution Fund (SRF)**. Det er et mål at totalsummen skal utgjøre 1% av alle dekkede innskudd i bankene i bankunionen. I siste instans kan nasjonale tilskuddsordninger benyttes, før det ved nødstilfelle kan vurderes bistand fra EUs krisefond ESM.

**Bankinnskuddsdirektivet (DGSD)** skal beskytte bankkundernes innskudd, dersom en bank går konkurs. Forhåndsfinansierte garantiordninger i hvert enkelt land i det indre marked, skal sørge for at innskudd opp til 100 000 euro per innskyter per bank beskyttes mot tap. Finansmarkedet blir mer stabilt fordi færre kunder trekker ut beløp hurtig ved kriser, når en del av beløpet er garantert. Direktivet ble innført i 1994 men nå introduseres også finansieringskrav med mer i direktivet. Forhåndsfinansieringen skal bygges opp av banker over en tiårsperiode og utgjøre 0.8% av alle dekkede innskudd.

**Innlemmelse i EØS:** før ny lovgivning kan innlemmes i EØS-avtalen må en avklare hvordan nasjonale myndigheter, tilsyn og markedsaktører i Norge, Island og Liechtenstein må forholde seg til de tre mikrotilsynene på området som EU etablerte i 2011. Disse er European Banking Authority (EBA), European Securities and Markets Authority (ESMA) og European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA).